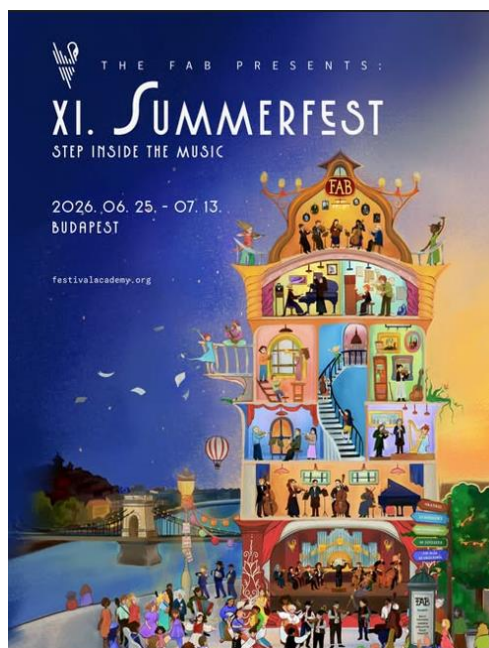

INTERPRETÁCIÓK – BONTAKOZÓBAN

A cím ötletét Hollós Máténak a Muzsika folyóiratban megjelent „Művek bontakozóban” című interjúsorozata adta. Az apró alaki módosulás (a gondolatjel-használat) egyszersmind arra utal, hogy némiképp más kerül a vizsgáldás fókuszába.

A Fesztiválakadémia Budapest (FAB) a nagyközönség számára a 2026. július 3- a és 12-e között intenzív koncertkínálatot kínált a Zeneakadémián – azonban az immár 11. alkalommal megrendezett „Sommerfest”-ről köztudottnak tekinthető, hogy további ingyencségekkal is kecsegteti a résztvevőkön kívül az érdeklődőket is. Hagyományosan időben kezdődött a beharangozás – és magától értetődő, hogy ennek van hátulütője is: a szervezők sűrűn kénytelenek élni a változtatás jogával. Ahogy közeledett a kezdés időpontja, egyre pontosabb információkhoz jutottunk, s itt lehetőség van megemlíteni azt a remek ötletet, hogy „The FAB Times” címmel rendhagyó műsorújságot jelentetnek meg, a jelentős nemzetközi érdeklődésre való tekintettel nemcsak magyarul, hanem angolul is. Ki-ki a saját kárán tapasztalhatja meg, ha – jó haza gyakorlatot követve – csak „begyűjti” a nyomtatványt (azzal a szándékkal, hogy később majd áttanulmányozza), mert utólag szomorúan értesül arról, hogy – önhibájából - mi mindenről maradt le. Ugyanakkor nagyformátumú napilap-formátuma ellenére időtálló információkat, mondhatni, tudásanyagot is ad (például az egykori magyar hegedűiskola földrajzi feltérképezésével). Mindenképp megbecsülnivaló – ugyanakkor érdemes figyelmet fordítani az aktuális tájékoztatásoknak is.

A 8-9. oldalon szerepel például „A mesterkurzus diákjai '26” címmel egy táblázat, amely akkor is rendkívül informatív, ha időközben néhány változás következtében pontatlanná váltak a számadatok. Érdekes elidőzni a felsorolásoknál: mesterkurzusra a 99 hegedűst követően legnagyobb számban csellisták jelentkeztek (27), a folytatás: zongoristák (11), brácsások (7), stb. A FAB nemzetközi ismertségét jelzi, hogy a világ több mint 40 országából érkezett növendékek számos intézményt képviselnek, köztük olyan nagyhíreket, mint a Juilliard School vagy a Curtis Institute of Music (hogy olyanokat említsünk, amelynek tanári karában nincsenek magyar művészek). A növendékek nemzetiségében böngészve viszont akaratlanul is eszünkbe jut Strém Kálmánnak csaknem fél évszázada megjelent könyve (Hol vannak a magyar vonósok? – Zeneműkiadó, 1977), ugyanis a 99 hegedűs közül mindössze háromnál szerepel a HUN, s mindhárman külföldi intézményekből érkeztek. Jobb az arány a csellistáknál, ahol 9 diák a hazai oktatási intézmények széles skáláját képviseli (Ferencvárosi Ádám Jenő Zeneiskola, Vujicsics Tihamér Zeneiskola - Szentendre, Vántus István Katolikus Zeneművészeti Szakgimnázium..., - Szeged, Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnázium és AMI, Bartók Béla Zeneművészeti Szakgimnázium, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem), és hozzájuk társul New Yorkból magyar apa gyermekeként Larissa Lakner, a Juilliard School diákja.

Azon kevesek közé tartoztam, akiknek „annyi jó kevés” (habár egyáltalán nem kevés, sőt!), amennyit a délelőtti és esti (néha délutánra is meghirdetett) „jegyes” koncertek kínáltak, s a köztük fennmaradó időben igyekeztem minél

többször „levadászni” Fenyő László mesterkurzusait. Megvallom, néha nem volt egyszerű, mert az aktuális nap reggelén kirakott tájékoztatók adatainak (hely, idő) változásairól csak utolsó pillanatban értesülhettünk. De ez a kalandos bizonytalanság régi diákkori mesterkurzusok, zenei táborok légkörét idézte, és amikor „összejött” egy-egy program, az maga volt a csoda!

Fenyő László

<https://fesztivalakademia.hu/mesterkurzus-2026/>

Fenyő László pályája jelentős részét Németországban töltötte (zenekari muzsikusként és tanárként), és a magyar hangversenylátogató nem győz eléggé hálás lenni Keller Andrásnak, aki a Keller Kvartett csellistájaként az utóbbi időben viszonylag gyakran hívja meg Fenyő Lászlót, valamint a Kelemen-Kokas házaspárnak, akik (a FAB keretében és azon kívül) különböző összeállítású kamaraegyütteseik tagjaként hívják hazai fellépésekre (is). A szólistaként és kamaramuzsikusként egyaránt kétségkívül „világszínvonalat” képviselő csellóművésznek számtalan emlékezetes koncertélményt köszönhetek – érthető az érdekelt, hogy tanárként „milyen” – habár a színvonalat illetően nem voltak kétségeim, inkább a kapcsolatteremtés és az, hogy hogyan „állítja át” a növendékek hibás vagy kevésbé eredményes közelítésmódját a zenei kifejezés érdekében. És itt ért olyan – elszomorító – tapasztalat, amely megintcsak parafrazeálásra késztetett: hol vannak a magyar vonós tanárok?!

Az évadok során a zenekari muzsikuskoknak – érthetően – kevés lehetőségük van koncertlátogatásra. A zeneiskolai tanárokat is rendszeresen akadályozza az élőzene-hallgatásban a munkájuk (délutáni órarend). De hát most nyár van,

szünet, amikor lehetőségük lenne (lett volna) én-idejük egy részében végre – végre! – „passzívan” részt venni a zenei életben. És fokozott mértékben hiányoltam azokat a tanárokat, akiknek növendékei mesterkurzusokon vettek részt!

Örömmel ismertem fel néhány zenekari muzsikust, akik beültek hospitálni, és hasonlóképp maximum „néhány”-ként említhetőket, akiket a koncertek nézőterén láttam. Bizonyára voltak még olyanok, akiket arcról sem ismerhettem fel – de az kétségtelen, hogy mennyiségileg elszomorítóan kevesen

Amennyiben – miként mind több kitűnő muzsikusz használja ki a lehetőséget, hogy alkalmi beszélgetőpartnereivel, illetve hallgatóságával tudatosítsa – a hangszerrel való foglalatzkodás: JÁTÉK, érdemes hangsúlyozni, hogy a hospitálás (mesterkurzuson vagy óra keretében) a játékos tanulás lehetőségét kínálja. És még valamit, ami tanároknak egyedülálló lehetőség: megélni egy-egy kapcsolat kialakulását (és működését!) az alkalmi tanár-diák viszonylatban. Ebben az összefüggésben Fenyő László mesterkurzusai már-már azzal a zenei élménnyel értek fel, amelyet előadóművészi teljesítményeivel ad. A mesterkurzus nyelve a magyaroknál anyanyelvi, a többiekénél általában angol, speciális pontokon más nyelvi kommentárokkal. A hallgató pedig kihasználja, hogy ő „passzív”, s ez abban mutatkozik meg, hogy aktívan követi az instrukciókat. Néha a zenei anyag ismerete segít, máskor a mester előjátszása, s annak nyomán a diák játékában a hangzás változása. És ha a poénok, szellemes megjegyzések is eljutnak a hallgató tudatáig, az külön sikerélmény és inspiráció. Állítom: valamennyi hospitálás a megajándékozottság érzetével töltött el! Miközben „csak” ültem és hallgattam – de a hallottak, mind zeneileg (hallásgyakorlat), mind intellektuálisan (definíciókkal, számomra új tényanyaggal) olyan feltöltődést eredményeztek, amely hosszú távon kamatoztatható. Arra gondoltam, mennyivel több gyakorlati haszonnal járt volna azoknak a tanároknak, akik az általuk tanított művekről tudhattak volna meg olyasmiket, amiket a kotta nem tartalmaz, illetve, amely jelentéseket nem vettek észre a notációban. Ők ilyesfajta, szinte észrevétlen tanításhoz máskor-máshol aligha juthatnak...

Fenyő László mesterkurzusainak nagy (közvetett) tanulsága volt az is, hogy a repertoár-tudás felbecsülhetetlen értékű. Mit játszol? – kérdezte, szemben ülve a növendékkel, s a csellóverseny-tétel felkonferálása után rögtön adta a zenekari végszót, amelyre belép a szólista. A továbbiakban sem hagyta magára, a zenekari anyag karakterisztikus mozzanatainak felidézésével sajátos atmoszférát

varázsolt. Az pedig megunhatatlan élmény a hospitálások során, amikor átérezzük azt a katartikus pillanatot, amikor a felkészült játékos lehetőségként éli meg a szebb-jobb (igazabb) hangzás eléréséhez felkínált technikai fogásokat, s azok kipróbálásakor maga is hallja az ily módon megvalósított különbségeket. Vannak tanárok/pedagógusok, akik úgy gondolják, számukra valamely korosztály jelenti az ideális növendék-anyagot. A konkrét zeneművek minél értőbb megszólaltatására készítő Fenyő László életkortól függetlenül tudott tanácsokat adni a növendékeknek, vagyis képes volt „lefordítani” a megközelítést a diák számára legkönnyebben felfoghatóan. Néha hasonlattal, máskor zenei analógiával, alkalmanként játéktechnikai trükkel könnyítve a megvalósítandó hangzást.

Felfénylett egy régi hospitálási emlékem: a keszthelyi kastélyban tartott mesterkurzusán egy növendék olyan darabot játszott Sebők Györgynek, amelyen már korábban is dolgoztak együtt. Már az is katartikus volt, hogy Sebők több év táblatából emlékezett erre, ráadásul azt a kérdést tette fel, hogy emlékszik-e a növendék arra, hogy akkor milyen mozzanatokkal foglalkoztak (szegény, szinte élő-halott volt, úgy meglepődött – valószínűleg a könnyebb utat akarta választani a régi darab újrajátszásával). Sebők azzal oldotta a szituációt, hogy az emlékezet szita-természetére hívta fel a figyelmet. Van, amikor az az értékes, ami fennmarad - aranymosás, máskor pedig épp az, ami átszítalódott. Van, ami azonnal sajátja lett a jelöltnek, el is felejtette, hogy korábban másként csinálta, s van, ami továbbra is problematikus... Ezúttal hallottam olyan növendékeket is, akikkel nem először foglalkozott Fenyő László (félszavakból megértették egymást), és olyanokat is, akik örömmel fogadták a tanácsokat, legyenek akár technikaiak, akár zeneiek. Az pedig már csak „hab a tortán”, hogy délutáni (ingyenes) növendékkoncerten hallhattam olyan darab előadását is, amelynek műhelymunkáját hallgatóként végigkövethettem.

Mondhatni, „általános emberi”, hogy a távoli iránt nagyobb az érdeklődés, mint a közvetlen környezet iránt (ami, elvileg, bármikor rendelkezésre áll). Így van ez az utazásokkal is, és úgy tűnik, ettől nehéz elvonatkoztatni akkor is, ha élmény- és ismeretszerzésről van szó. Azt kívánom, minél több szakmabeli tudja megtapasztalni a FAB következő nyári rendezvényeinek egészen egyedülálló professzionális tanulságait (mert a többi évszaki programok leginkább az élményvilágot gazdagítják – mindenkinek).

Fittler Katalin